

Kardinál Beran a pražský Seminář

Josef Beran se stal rektorem semináře v r. 1932. Velice rychle se ujal organizování života jak seminaristů, tak života věřících v Dejvicích. Pro mládež organizoval při kostele sv. Vojtěcha besídky s cílem spolupracovat s rodiči a výchovným působením napravit to, co způsobila nedostatečná výchova a vliv ulice. Také organizoval ministranty ve skupině ministrantské organizace Legio Angelica. Mnohé chlapce přivedla do semináře právě jejich činnost v LA, která spojovala službu u oltáře se skautskou výchovou.

V Dejvicích také založil velmi agilní odbočku Katolické charity, v semináři nechal vybudovat vzornou knihovnu pro šíření katolického tisku. Sám pak přispíval články s duchovním obsahem i do týdeníků Neděle a Rozsévač, touto knihovnou šířených.

Po odchodu svého předchůdce Otto Stanovského, výborného hudebníka, zpěváka a skladatele liturgické hudby, se Josef Beran, sám milovník hudby, zabýval i dvěma sbory. Jeden tvořili seminaristé, druhý laici.

Hlavním břemenem na bedrech rektora Berana ovšem bylo řízení semináře; v době sílícího německého vlivu úkol velice nesnadný. Velké úsilí také věnoval dodržování seminárního řádu a musel řešit i tak prozaické

věci jako tajné a nedovolené kouření na pokojích „po večerce“ nebo zneužívání vycházek pod záminkou návštěv lékaře.

V té době v semináři byli bohoslovci čeští i německy mluvící, pocházející z oblasti tzv. Sudet. Ti studovali na české a německé bohoslovecké fakultě při univerzitě. Zejména po nástupu Adolfa Hitlera k moci zesílilo napětí mezi oběma živly, které později přerostlo v otevřené spory, které Josef Beran statečně řešil a snažil se urovnávat. Přitom musel čelit obviněním, že nadržuje českým studentům. Napětí vygradovalo po hromadném vstupu německých studentů do Henleinovy Sudetoněmecké strany. Po záboru českého pohraničí pak rektor Beran vyzval německé studenty, aby odešli studovat na říšskoněmecké fakulty. Na podzim 1938 se pak do semináře vrátili pouze čeští studenti.

Po návratu z věznění v koncentračních táborech Terezín a Dachau se do Prahy vrátil 26. května 1945. Přijel z rodné Plzně, oblečen do nové esesácké uniformy, kterou mu věnovali Američané po jeho osvobození z koncentráku. Místo výložek si na ni nechal našít trikolory. Tahle uniforma pak byla nadlouho jeho jediným oblekem. Ač vysílen vězněním, ihned se zapojil do užívání semináře. Ten po dobu války byl vystěhován do

Dolních Břežan, a tak velkým úkolem bylo získat zpět dejvickou budovu, ve které sídlilo ministerstvo pošt a telegrafů. Putování mezi Břežany a Prahou musel mnohokrát absolvovat pěšky.

Přivítání rektora v seminárním kostele sv. Vojtěcha se pak odehrálo v neděli na slavnost Nejsvětější Trojice. Špalír vítajících sahal až k Masarykově koleji, sbor před kostelem zpíval Čechy krásné, Čechy mé, vítaly družičky, vojáci, duchovenstvo i spolky. Po všech proslovech se pak Josef Beran ujal slova a řekl: „Jak vám to všechno splatím? Chci pro vás ještě víc a horlivěji pracovat!“

Po návratu do Prahy hned Josef Beran obnovil s velkou péčí i pastorační dejvických věřících.

S použitím materiálů z knihy „Kardinál Josef Beran: Životní příběh velkého vyhnance“ (Bohumil Svoboda, Jaroslav V. Polc; Vyšehrad 2008) připravil

Vít Grec

Josef Beran a dějiny

- 1888 – Josef Beran se narodil v Plzni. Bylo to v roce, kdy českým zemím v rámci Rakousko-Uherska vládl již 50 let císař František Josef I. V Praze bylo slavnostně otevřeno Nové německé divadlo, chloubou třímilionové komunity českých Němců (dnešní Státní opera).
- 1911 – Josef Beran byl ve věku 23 let vysvěcen na kněze. Bylo to v roce, kdy Jan Kašpar uskutečnil historický první dálkový let v Čechách – z Pardubic do Velké Chuchle a kdy první člověk – Roald

Amundsen – stanul na jižním pólu.

- 1932 – Josef Beran se stává rektorem pražského arcibiskupského semináře a současně profesorem teologie na TF UK. Bylo to v roce, kdy v ČSR vrcholí hospodářská krize a veřejnost vzruší události spojené s měsíc trvající mosteckou stávkou. Zároveň se koná IX. Vsesokolský slet. V Německu toho roku získává Adolf Hitler německé občanství, což mu umožní kandidovat v prezidentských volbách proti Paulu von Hindenburgovi.
- 1942 – Josef Beran je během vlny zatýkání a poprav po atentátu na R. Heydricha zatčen gestapem, poté do konce války vězněn v koncentračních táborech Terezín a Dachau. V téže době nacisté vyvraždili a vyhladili vesnice Lidice na Kladensku a Ležáky na Chrudimsku.
- 1946 – po návratu z osvobozeného koncentračního tábora je Josef Beran 2. listopadu jmenován arcibiskupem pražským. Je to necelých pět měsíců po prvních poválečných parlamentních volbách v Československu, v nichž se ziskem 40 % hlasů vítězí komunisté. Předsedou vlády se stává Klement Gottwald. Měsíc před jmenováním Josefa Berana byl ukončen Norimberský soudní proces s nacistickými válečnými zločinci.
- 1949 – arcibiskup Josef Beran je internován Státní bezpečností. Bylo to v roce, kdy město Zlín bylo přejmenováno na Gottwaldov a kdy

začínají první popravu při politických procesech (je oběšen mj. generál Heliodor Píka). Téhož roku je na biskupa vysvěcen František Tomášek. V tomto roce propuká plnou silou studená válka: je založeno NATO a německé území je roztrženo na dva státy – Spolkovou republiku Německo a Německou demokratickou republiku.

- 1963 – Josef Beran je propuštěn z internace. V tomto roce se objevují některé příznaky politického „tání“ – např. na veřejnost se dostávají zprávy o revizi politických procesů, zatím však jen těch, jejichž oběťmi byli komunisté (Rudolf Slánský). Československým prezidentem je Antonín Novotný. Celý svět vzruší zpráva o atentátu na amerického prezidenta J. F. Kennedyho. Papež Jan XXIII. vydává encykliku *Pacem in terris*.
- 1965 – Josef Beran je jmenován kardinálem, odjíždí do Říma a účastní se II. vatikánského koncilu. Českou komunistickou vládou mu je znemožněn návrat do vlasti. II. vatikánský koncil (již za nového papeže – Pavla VI.) je slavnostně ukončen v prosinci téhož roku. Do osudové fáze vstupuje vietnamská válka, kdy tohoto roku se poprvé dostávají do přímého střetu americké a severovietnamské jednotky.
- 1969 – Josef Beran umírá v Římě (17. 5.). V již federalizované ČSSR nahrazuje ve funkci nejmocnějšího muže – generálního tajemníka KSČ –

Alexandra Dubčeka Gustáv Husák. Přes upálení Jana Palacha a několika dalších mladých lidí pokračuje proces „normalizace.“ Při brutálním potlačení demonstrací u příležitosti srpnového výročí sovětské okupace umírá sedm lidí. Je to na dlouhou dobu poslední velká demonstrace proti komunistickému režimu. Rozbíhá se vlna tzv. prověrek, které mají za důsledky tisíce propuštění ze zaměstnání.

Program slavnosti repatriace ostatků kardinála Berana

Úvod

Vyzdvižení ostatků pana kardinála Berana se uskuteční ve svatopetrské bazilice ve čtvrtek 19. dubna 2018. S poctami příslušejícími kardinálu Svaté církve římské budou ostatky převezeny do Papežské koleje Nepomucenum, kde se večer toho dne uskuteční slavnost za účasti rodáků a nepomucenských alumnů.

Repatriace

V pátek 20. dubna v odpoledních hodinách budou ostatky pana kardinála Berana letcky dopraveny do vlasti. Přílet, který bude přenášet TV NOE, je plánován na 18.00. V 19.00 se autokolona s ostatky pana kardinála Berana zastaví před seminárním kostelem sv. Vojtěcha v pražských Dejvicích. Bohoslovci a společenství věřících při Duchovní správě u kostela sv. Vojtěcha uctí památku pana kardinála modlitbou nešpor od 19.05. Předprogram začne již

v 18.00. Nešpory bude přenášet TV NOE. Poté ve 20.15 se autokolona s ostatky pana kardinála Berana zastaví před bazilikou Panny Marie v areálu Strahovského klášte-
ra. Královská kanonie premonstrátů na Stra-
hově uctí následně památku pana kardinála
Berana veřejně přístupnou modlitební vigi-
lií. Ostatky pana kardinála zůstanou v bazi-
lice přes noc.

Hlavní den slavnostního přivítání

V sobotu 21. dubna vyjde v 10.00 po krátké modlitbě procesí s ostatky kardinála Berana ze Strahovské baziliky přes Pohořelec, Lo-
retánskou ulicí na Hradčanské náměstí, kde
bude v 10.30 rakev na krátký čas umístěna
na katafalk na nádvoří Arcibiskupského pa-
láce. Poté, co lid projde bezpečnostní kon-
trolou do areálu Pražského hradu a kněží
v Arcibiskupském paláci přijmou bohoslu-
žebná roucha, vyjde v 10.50 liturgický prů-
vod Bránou gigantů a přes I. a II. nádvoří
Pražského hradu do katedrály sv. Víta, Vác-
lava a Vojtěcha. Rakev s ostatky pana kardi-
nála Berana do katedrály vnesou bohoslovci.
V katedrále sv. Víta, Václava a Vojtěcha bu-
de od 11.00 sloužena slavná mše sv. ke cti
sv. Vojtěcha. Bohoslužbu bude přímým pře-
nosem vysílat Česká televize. Po skončení
mešní liturgie budou ostatky pana kardinála
Berana přeneseny do kaple Bartoňů z Dobe-
nína. V kapli bude rakev vystavena veřejně
úctě do pondělí 23. dubna 2018, kdy po ve-
černí poutní bohoslužbě od 18.00 bude ulo-
žena v nově zřízeném sarkofágu.

Organizační informace

- Všichni poutníci jsou zváni, aby doprovodili ostatky pana kardinála Berana ve slavném procesí ze strahovské baziliky Panny Marie. Průvod vyjde v 10.00. V 10.30, po příchodu průvodu na Hradčanské náměstí, absolvují poutníci přednostní bezpečnostní kontrolu, kde budou zřízena zvláštní kontrolní stanoviště, která budou vyhrazena pro přednostní odbavení smutečních hostí. Tato stanoviště budou označena tabulí „VSTUP NA BOHOSLUŽBU“. Tyto vstupy budou otevřeny od 9.00 do 10.45.
- Vstup do katedrály bude možný v rozmezí 9.45–10.45. Je třeba počítat s časovou rezervou k bezpečnostní prohlídce.
- Pro poutníky bude vyhrazena nová část katedrály, kde budou umístěny obrazovky. Poutníci do katedrály vstupují vchodem vlevo při pohledu na průčelí katedrály.

Nemlč, arcibiskupe! Nesmíš mlčet!

Je pochopitelné, že v každé vzrušené době, jako je i naše, vzrůstá zasílání anonymních dopisů. Kdekdo radí, co mám dělat a co nemám dělat, co bych měl dělat a co bych neměl dělat. Anonym obvykle píše hodně důvěrně. A tak jeden ve svém dopise důrazně žádá: „Nemlč, arcibiskupe! Nesmíš mlčet!“

Zamyslel jsem se. Nesmíš mlčet! A má to vůbec nějaký smysl nemlčet, mluvit? Laviny řítící se nezadržíš. Pravda, ale lavina je

hmota, kdežto hnutí je závislé od lidí myslících a uvažujících. Budeš mluvit nadarmo – a pak Kristus řekl: „Kdybych byl nepřišel a nemluvil jim, hříchu by neměli, ale nyní výmluvy nemají z hříchu svého“ (Jan 15,22).

Snad by bylo lepší mlčet a nechat je v nevědomosti. – Ale Pavel napsal: „Zapřísahám tě před Bohem a Kristem. Hlásej slovo, trvej na něm, ať je to vhod nebo nevhod, přesvědčuj, zapřísahaj a kárej se vši trpělivostí a učitelskou moudrostí!“ (2 Tim 4,1–2).

Proto nemlčím. Ten dobrý český lid mne zná. Nezradil jsem svůj národ a nikdy nezradím, a dovedl jsem trpět. Proto mluvím.

1. Zapřísahám vás všechny pro drahou, v koncentračních táborech a žalářích prolitou krev našich bratří a sester. Pro slzy a bolesti českých žen a matek. Vzpamatujte se! Víím, že nechcete rozdmýchovat bratrovražedné boje, ale takto se jim nevyhnete. Zamyslete se nad svou odpovědností!
2. Udržujte právní řád! Všichni schválili zásadní program socialisace. Všichni k němu pracovali a chtějí pracovat. Právní cestou se dosáhne trvalejších reforem, i těch nejradikálnějších. Čtěte dějiny! Přesvědčte se!
3. Neničte odkaz presidenta osvoboditele a práci presidenta budovatele! Sami jste je tak nazvali. Dílo jejich uznává celý národ. Pracovali a trpěli pro vás a za vaše potomstvo. Důvěřovali jste jim vždycky. Nevděk bolí a nevděk bývá stíhán kletbou.

Přál bych si, aby každý viděl do mého srdce. Upřímně cítím se všemi, se vším lidem a celým národem. Budou také upřímně chápána má slova? Chci doufat.

Kardinál Josef Beran, arcibiskup pražský
25. 2. 1948

Lidová demokracie a Svobodné noviny
(PS: Kreován kardinálem byl 22. 2. 1965, tzn. v době publikování nebyl kardinálem, ale napsal to krásně a z úcty k němu uvádíme i s jeho pozdějším titulem)

Že by opravdu jen náhody?

Ve druhé půli šedesátých let se občas sem tam událo něco, co mnohé překvapilo vybočením z běžného chodu celkem monotónní sešněrovávané, pro mnohé už dnes vůbec nepředstavitelné, životní reality. Po třetím ročníku byla předepsána prázdninová praxe v oboru a bylo velkoryse povoleno i dojednat si ji studentskou výměnou na jiné univerzitě. To nás inspirovalo. Tehdejší proděkan pro výuku, mimořádný člověk, nám potvrdil, že opravdu kdekoliv po Evropě (na studijním tipovali nejspíš NDR či Bulharsko...). My jsme rozeslali pozvání pro skupinu studentů na několik univerzit v Itálii. Kladná odpověď přišla z Padovy (že by zapracoval sv. Jan Nepomucký?). A tak se stalo, že jsme celičké září roku šestašedesátého strávili putováním v krajích, o nichž se nám do té doby opravdu jen zdálo. Mnohdy docela tvrdě spartansky, ale to nám fakt nevadilo – byli jsme tam. Představovali jsme si, že tenhle „zázrak“ se nám už nikdy v životě nemusí poštěstit. Naši skupinu dvaceti doprovázel

„fakultou přidělený“ asistent, ale ten brzy našel zalíbení v jedné naší spolužačce (a vydrželo jim to až do dneška), a tak bylo celkem vystaráno. V hlavě jsem měla festovně uložené některé adresy, a tak se mně povedlo odeslat z Padovy dlouhatánský dopis panu kardinálovi Beranovi, který byl sice v té době na prázdninách, ale dopis na něj počkal. Ke spoustě pozdravů z domova jsem do obálky přidala i větvičku kočičky posvěcené o květné neděli v Týnském chrámě, doufajíc, že snad udělám trochu radosti, tomuto úctyhodnému, neohroženě odvážnému, pevnému, pravdivému člověku, který byl pro mne velkou legendou. Podepsala jsem se celým jménem – adresu jsem neuváděla. A bylo.

Někdy kolem Vánoc se pak přihodilo něco neuvěřitelného. Tuším, že v Uhříněvsi, nebo někde jinde na východě Prahy, byl pan farář, stejného příjmení jako já. Tomu pan kardinál poslal dopis pro mne, s tím, že někdo v Praze mě určitě bude znát; a tak se zase potvrdilo, jak „malý je ten náš svět – a zároveň pravdivá Čapkova Velká pohádka pošťácká“. Dlouhým lidským řetězem dopis našel v miliónovém městě adresátku. Samozřejmě jsem okamžitě poděkovala, teď již i s plnou adresou. A to byl začátek velmi živé korespondence, která skončila až úmrtím pana kardinála. Nevím, jak se tím bavil příslušný referent pro zahraniční styky na poště, ale paní listonoška ty dopisy nikdy neházela dole do schránky, ale vždycky s nimi vyšlapala dvě patra schodů nahoru, aby je předala „z ručky do ručky“. Ze svých cest mi posílal pohlednice, jinak dlouhé dopisy,

v nich mě žádal, abych ho aktuálně o všem informovala a důvěřovala mu, „jako svému tatkoví“. V potřebě pomoci se nebála ozvat. Tento rodinný tón jsem samozřejmě ráda přijala, zprvu sice trochu s ostychem, ale čím dál tím samozřejměji; no, a protože v té době opravdu nešlo psát o většině věcí a nápadů, soustředil se, zřejmě i jako bytostný pedagog, především na moje studium, o kterém chtěl mít, byť s láskou, až skoro mentorsky detailní informace. A tak mě upřímně doprovodil, na dálku a přitom velmi blízce, až k první promoci. Potom ještě chvíli, se mnou sdílel i další kroky v bádání – až do samého konce pozemského života prahl prostě po věrohodných informacích z domova, své diecéze, Univerzity... toužil být tady s námi, aniž věděl, kdy a jak se mu to přání splní.

A jako poznámka na závěr – teď už to je snad opravdu jistota (a nezakřiknu to), ale na den, kdy konečně spočine doma, ve své katedrále, jsem dostala pozvánku do Karolina na zlatou promoci. „Tatko, vítej, byť po padesáti letech“. Díky.

Irena Brožová

Pan kardinál dětskýma očima

Kardinál Josef Beran přijel v červenci roku 1968 do italských Dolomit za českými skauty. Přijel se svým doprovodem do skautského tábora do malebné horské vesničky Casies. Toho dne to byla nesmírná událost. Přípravy vrcholily, tábor uklizen, všichni vzorně nastoupení. Pan kardinál, který navštívil tento tábor při cestě do Říma, skutečně přijíždí.

Dnes po padesáti letech se mně vybavují dramatické horské štíty v okolí, stany ve velkém kruhu, tábořiště a vlajka, československá vlajka, každé ráno znovu slavnostně při zpěvu vztyčená. A pan kardinál vystupuje z auta, mává, někdo ho slavnostně vítá, my malí máme opět zpívat, dostane na hlavu krásně upletený věnec z listí, moc mu to sluší a pevnou silou zatne sekyru do špaluku, tím nám připomíná, abychom byli pevní a silní. Možná neuhnuli zlu...

Ano, měli jsme před sebou muže nevyšokého, avšak vnitřně pevného, statečného a pokorného. Cítím ještě teď jeho čistou radost. Jistě se cítil dobře i s našimi vedoucími, vzácnými lidmi, kteří se věnovali mládeži obětavě a byli opravdu vzorem: manželé Nožinovi, maminkou pana biskupa Kajetána Matouška a Aničku Švecovou. Anna jako řádová sestra byla komunisty uvězněna na deset let. Po výkonu trestu přišla do Prahy a na jaře 68 založila skautský oddíl s názvem LUX. Přemluvila introvertního biskupa Matouška k tomu, že fara, kostel Sv. Vojtěcha (za Národním divadlem) i kůr bude plný dětí a mládeže. A tak jsme chodili do skauta a zpívali a panu biskupovi patří nesmírný dík i obdiv, že to s námi takhle vydržel. I teď jsme tedy zpívali panu kardinálovi.

Pan kardinál pak druhý den pokračoval na jih a naše skautská výprava ho do Říma následovala o týden později na audienci ke Svatému otci Pavlu VI.

Josefa Berana jsme navštívili s rodiči v Mukařově, kde byl internován a seděli jsme s ním na pohovce v kuchyni. Seděla

jsem na kanapi ztichlá jako pěna, ruku v tátově ruce a jen vnímala pokoru a zvláštní jistotu tohoto muže, i klid a důvěru, která z něj vyzařovala.

Jana Klepková

Jako mávnutí motýlích křídel

Osobní setkání s kardinálem Beranem mi bylo bohužel odepřeno. Vliv na můj život však měl, a zajímavý. Když mi bylo sedm let, byl rok 69 a můj táta se bavil se známými o kardinálu Beranovi. Já jsem poslouchala a v uších mi znělo tátovo: „No jo, kardinál Beran, to byla osobnost.“ Tato jedna prostá věta zapadlá v zářivé paměti dětství, budící úctu ke kardinálově osobnosti, byla zajisté jedním z podnětů vedoucích k mému obrácení koncem komunistické éry.

O mnoho let později, na pouti pracovníků médií v Římě, pro nás Dan Herman v Nepomucenu, kde jsme bydleli, sloužil mši v kapli, ve které sloužival mši kardinál Beran. A bylo nám jako v náručí otce.

Loni jsem s partou od Vojtěcha navštívila v Alpách dům Velehrad. A stopa kardinála Berana se pro mě opět více dokreslila. Kardinál Beran je tryskající kreativita, schopnost radosti a naděje v každé situaci. Pro ty, se kterými se setkal osobně, i pro ty, kteří pouze zažili jeho odkaz. Jeho působení přináší změnu k lepšímu, téměř neviditelně. Kéž k nám tedy s kardinálem přijdou změny jemné jako mávnutí motýlích křídel a stále jako jeho víra.

Nada Witzanyová

Setkání s kard. Josefem Beranem u sv. Vojtěcha v Dejvicích

Program bude v přenosu TV Noe

- 18.00 přilet letadla s ostatky kard. Berana na kbelské letiště, slavnostní uvítání ve vlasti, kolona s ostatky se vydává na cestu do Dejvic ke sv. Vojtěchu
- 18.00 předprogram (hudba, vzpomínka na jeho životní pouť, četba z jeho textů, promítání fotografií, čtení jmen kněží umučených nacistickým a komunistickým režimem)
- 19.00 příjezd kolony z letiště s ostatky kard. Berana ke kostelu sv. Vojtěcha, doprovod biskupů a hostů (trubači)
- 19.05 příchod liturgického průvodu s rakví do kostela sv. Vojtěcha, uložení rakve před oltář
- 19.15 slavnostní svatovojtěšské nešpory v kostele (liturgii vede P. Jan Kotas – rektor semináře i duchovní správy, zpěv bohoslovci a schóla od sv. Vojtěcha, po čtení z Písma zazní místo homilie výňatky z textů kard. Berana)
- 19.45 liturgický průvod s rakví vychází z kostela (trubači), kolona odjíždí na Strahov k noční vigílii ve strahovské bazilice

Informační tisk duchovní správy u sv. Vojtěcha, Kolejní 4, Praha 6. Pro vlastní potřebu.
REDAKCE: Vít Grec, Jana Klepková, Katka Kufová, Irena Brožová, Tomáš Zavadil,
Jáchym Vopařil, Naďa Witzanyová
Příspěvky odevzdávejte na vojtik@morha.com. Sazba: Vojta Grec. Za obsah odpovídá redakce.
Vojtik na webu: www.sv-vojtech.eu/vojtik. Náklad na výrobu čísla je **5 Kč**.